

100 ГОДИНИ С ПЛАМЪКЪКА НА РОДОЛЮБИЕТО

ЧИТАЛИЩЕ „ДРУЖБА“ — СТОЛЕТНИК

ЮБИЛЕЕН ЛИСТ

по случай 100 години от основаването на образцово народно читалище „Дружба“

Ако не бях политически деец, с цялата си душа бих се отдал на културно-просветна дейност.

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

Издава юбилеен комитет

Харманли

10 май 1970 год.

ЕДИН ВЕК

В СЛУЖБА НА НАРОДА

Трудещите се от нашия град празнуват едно от най-забележителните културни събития в историята на Харманли — 100-годишнината от основаването на народното читалище „Дружба“.

С чувство на гордост се изпъва всяко патриотично сърце, защото в мрачната епоха на османско робство в Харманли заблестява едно огнище на народната просвета и култура, за да не угасне никога.

Народното читалище „Дружба“ е вече столетник. Един век то е във върна служба на на рода!

Читалищата в България, като самобитна българска културно-просветна организация, възникват в условията на оже сточена борба против османското иго и гръцкото духовно подтисничество. След полагање основите на първите читалища в Свищов, Лом и Шумен, група патриотични граждани на Харманли, в 1870 година основават народно читалище, което наричат „Братолюбие“.

През годините на османското робство, чрез библиотечната и просветна дейност, читалището в Харманли играе важна роля за укрепването на свободолюбивия български дух, задачите му са подчинени на духовното и политическото освобождение.

Освободителната война донася свободата и на нашия град, онова, за което са се борили и мечтали читалищните дейци. От тогава започва нова страница в живота на читалището.

ГЕОРГИ ДИМОВ,
първи секретар на
ГК на БКП

Винаги челно място в културния живот заемат харманлийските учители. Въпреки всичко, през годините на буржоазната и фашистка власт, те поддържат стремежа към повече просвета и култура, пламъка на родолюбието. Този стремеж и пламък са поддържани от дейците на Българската комунистическа партия и Работническия младежки съюз. От читалищната трибуна видни харманлийски партийни и ремсови функционери пропагандираха идеите на комунизма и воюваха за истинска демократична култура. През годините 1920-1923 при организацията на Българската комунистическа партия е организиран смесен хор, който открива вечеринки и събрания с „Дружна песен“, „Работници, работнички“, „Бандера ро са“ и др. Музикалните сили изнасят през 1931 г. първото оперно представление — операта „Камен и Цена“, а следващата година — операта „Гергана“. Театралният колектив играе с голям успех през този период много пиеси.

До Девети септември народното читалище в Харманли действително е огнище на културно-просветна дейност, но истински разцвет неговата дейност получи при народната власт. Нейна роля е създаденият през 1953 битов хор и през 1954 г. танцов състав. А новата читалищна сграда, този дворец на културата, е

дар и израз на грижите на партията и народната власт за огромната дейност, която се върши в името на човека.

За високи постижения в областта на културната дейност, наред с многото грамоти, медали и отличия, през 1965 година читалище „Дружба“ е обявено за „Образцово“. Небивал разцвет получи библиотечното дело и художествената самодейност. Днес то има добре уредена библиотека с 43 674 тома книги, която в провежданите прегледи се е класирала на второ място в страната. С голям успех се играха пиесите: „Два свята“, „Запусгелият чифлик“ и много други. Битовият хор е бил национален първенец. Танцовият състав на Втория и Третия фестивали е лауреат и носител на сребърен и златен медал.

Гордост за читалището и града е музейната сбирка — огнище на родолюбие и патриотично възпитание.

Под ръководството на Партията и подкрепата на обществените и държавни организации в града, народното образцово читалище „Дружба“, без съмнение ще развива още по-добре своята дейност за комунистическото възпитание на трудещите се и младежта от града и района. То и занапред ще представя културния облик на родния ни град.

Да ни е честит 100-годишният юбилей! Да пребъде благородното и патриотично дело на народното ни читалище „Дружба“-столетник!

Новата читалищна сграда

ГОДИНИ НА ВЪЗХОД

Вълчо АНДОНОВ,
председател на читалище
„Дружба“

Девети септември 1944 година откри нова ера в историята на нашия народ — ерата на социализма и комунизма.

В онези паметни дни освобожденият народ стана господар на материалните и културни блага. Властта на Отечествения фронт бързо укрепваше и в нашия град.

На 14. IX. 1944 год. цялото население на читалище „Дружба“ — Харманли, бе бламирано „поради неговото бездействие и за да се даде тласък в духа на новото време“, към читалището се образува комитет на ОФ, от който бе избрано ново настоятелство с председател Кирил Д. Бояджиев и заместник-председател Нестор Братанов.

Широко се отварят вратите на читалището за трудещите се и

особено за младежта. До края на 1944 година са приети 307 нови членове. Общият брой на членовете заедно със спомогателни достига 937.

Младежта масово навлиза в читалището. През 1945 година се приема Ботевският антифашистки читалищен набор, броят повече от 600 младежи. В гимназията за дейността на читалището говори учителят Тодор Селяшки. В същото училище се издава стенвестник „Читалищна младеж“.

Читалищната библиотека има 1830 тома книги. Започва прочистването ѝ от фашистката литература. Обработват се и се пускат за прочит 1845 тома книги. Освободеният от фашистките окови град е в културен полем. Създават се библиотеки, художествени колективи към ОРПС и другите масови организации в града.

(Продължение на 2 стр.)

време“, бр. 27, 1875 г., Цариград), т. е. за един период от около 40 години българите се увеличили повече от три и половина пъти.

За неграмотния и неук българин е било трудно да се справя с новия си занаят, тъй като работата изисквала поне елементарна грамотност. Това наложило към църквата „Св. Атанасий“ в града, през 1833 година да се отвори килийно училище, но... с обучение на гръцки език. Училището не било в състояние да задоволи нуждите от грамотност на хората и особено на преселни-

Шумен още през 1856 година са основани български народни читалища. През 1846 година в Цариград излиза първият български вестник „Български орел“, а 20-25 години по-късно българският периодичен печат се разраства неимоверно много. Повече от 30 списания и 50 вестника се печатат в Цариград, Букурещ, Виена и се разпространяват легално и нелегално в Българско.

Възрожденският печат и преса оказват силно и благотворно въздействие за формиране на национално съзнание и политически мислене на българина. Не остават назад и българите от Харманли. Духът на харманлийските патриоти е силно повишен. Под ръководството на своя любим народен учител, видния възрожденец Нестор Марков, през 1864 година организират активна борба против гръкоманщината в града и успяват да отхвърлят гръцкия език от училището и църквата, макар учителят Нестор Марков за това да е бил принуден да избяга от Харманли през 1865 г.

Святото дело, започнато от учителя Нестор Марков, по-късно би за поделото от учителя Стоян Попмарков, родом от Коприящица (Панагюрище), който по наша преценка, заедно с учителя Дядо Милковски и учителката Соко (Продължава на 3 стр.)

Читалище „Дружба“ — искра на българщината

буржоазия в града се явява и българска. Около средата на XIX век в Харманли изникват богатите градски български фамилии на Пашвооду, Дочо чорбаджи, Хаджи Баню, Чорбаджи Лачо и много други, които в търговската си дейност посещавали далечни страни и панаири (Цариград, Дамаск, Смирна, Виена). Чорбаджиите от Харманли посещават Божия гроб (Йерусалим) и стават поклонници-хаджии. В града цъфтят търголията и занаятчийството. Икономическият подем на

града става причина за масово заселване на безимотни и малоимотни селяни от околните български села. Българите преселници стават чираци или калфи в занаятчийските работилници, в търговските мази, или слугини и аргати при заможите турци и българи. Българският елемент в града бързо започва да расте. И докато българските къщи през 1834 година са 60 на брой, с около 500 жители (М. Сакарски), то през 1875 година броят им е 250 с над 1 600 жители (в „Източно

ците от селата. И при по-нататъшното развитие на обстоятелствата и събитията, когато самоучествието на българина е силно пораснало и обезправеният българин-рая през изтеклите векове, започва да се въздига материално, изниква остра необходимост от институт или сдружение, което да отговори на историческата необходимост за даване на светски знания и просвета на израслите българи, за отпускане пари заемобразно. А този институт е вече намерен. В Свищов, Лом,

След разгромяването на кърджалийското движение и пълното ликвидиране на еничерството, извършено от султан Махмуд II (1808-1839 г.) в балканските владения на Турската империя редът и законността били в значителна степен въдворени, което се отразило благотворно и върху икономическото развитие на Харманли. Българите от Харманли намерили добър пазар на селско стопанските произведения и тихо мълком започнали да мерят силито си с вековния потисник. На ред с турците стават собственици на много уврати земя, на големи стада добитък, притежатели на мазни и яхни, стазат железни, отварят сарафски и златарски дюкани. Редом с турската

ГОДИНИ НА ВЪЗХОД

(Продължение от 1 стр.)
Въпреки редица трудности, читалищното ръководство с председател Нестор Братанов мобилизира силите на самодейците към читалището. Театралният до лекция в 1945 година изнася пиесата „Земята жадува“ с постановчик Иван Д. Наумов. Под ръководството на Иван Дечев през 1946 год към читалището започват работа два нови художествени колектива — струнен оркестър с 22 самодейци и духовна музика с 16 музиканти. Читалището става център на всички културни прояви в града.

През годините 1946-1949 читалището цялостно укрепва, негов председател е Неделчо Бакалов, а секретар Иван Янакиев. Възстановява се дейността на сценичния хор с диригент Стефан Лъондев, работи драматичен състав с ръководител Дельо Георгиев, струнен и духов оркестър.

Зареждат се години на възход на читалищното дело, на творчески кипещ. Председатели са Владимир Христов, Иван Желев и Иван Русев.

Рожба на народната власт са битовият хор, създаден в 1953

година с ръководител Димитър Добрева и танцовият състав — в 1954 година с ръководител Борис Сапунджиев.
Нова свежа струя се влива в художествената самодейност. Като ръководители на колективни работят: Николина Караkostова, Михаил Тошев, Атанас Николов и Тенчо Апостолов.

Много усилия и труд положила харманлийската общественост, нейните ръководители и тогавашното читалищно ръководство, от дясно от Иван Демерджиев, за да остане наметен денят 27 май 1952 г., в който бе открит този нов дворец на културата — сегашния читалищен дом.

Читалището разгръща всеотдайно своята дейност. Открита бе и детска музикална школа.

Небивал разцвет получи библотеичното дело и художествената самодейност. От 4830 тома в 1944 година, библиотечният фонд в 1969 година нараства на 43 674 тома, увеличен десет пъти през двадесет и петте години народна власт.

През 1968 г. читалището чества 70-годишния юбилей на сме-

сенния хор „Славей“ с диригент майор Георги Русев, а през 1967 год. — 80-годишнината на театралното дело в Харманли.

В провежданите прегледи читалищната библиотека се е класирала на второ място в страната. Битовият хор е бил национален първенец. Танцовият състав с ръководител Атанас Николов на Втория и Третия републикански фестивали е лауреат и носител на сребърен и златен медал. След посещението в Югославия за него писаха ласкави отзиви много чуждестранни хореографи.

Гордост за града и читалището е музейната сбирка, с уредник Златан Петров — активен читалищен деятел.

През годините на народната власт — години на възход, читалището е награждавано с грамоти, медали и отличия, а през 1965 година обявено за „Образцово“.

Уверени сме, че въпреки и да навърши сто години, читалище „Дружба“ не старее. Младото поколение, което е ентузиазъм работи в него, ще продължи благородното му дело през вековете.

Музейната сбирка - огнище

за патриотично възпитание

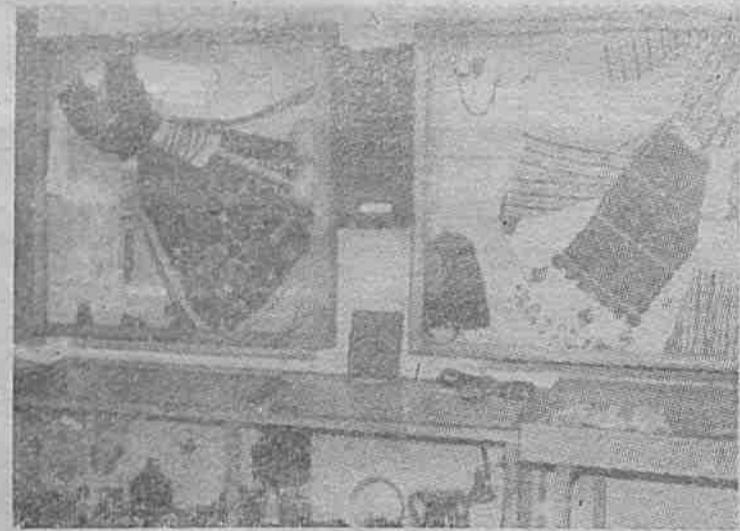
Едно от големите постижения в областта на културата и просветата в Харманли е поддържането на образователно-народно читалище „Дружба“, с уредника към него музейна сбирка.

Читалищната музейна сбирка е открита за посещение на 17 януари 1968 година. През петте години, които предшествуват годината на откритието ѝ, по решение на Музейния съвет при читалището се извършаваше събирателска и проучвателна дейност за поставяне основите на сбирката.

Музейната сбирка има три основни раздела: археология, етнографска колекция и рево-

люционна дейност в Харманли и околните селища, поради което нейното богатство ежегодно се умножава. Във фондовата сбирката са събрани много музейни материали: оградени обекти на Харманли и близкото и по-далечно минало, но по липса на експозиционна площ, събраните материали не могат да се използват за сега. Вече се налага построяването на сграда специално за нуждите на музейната сбирка.

Музейната сбирка в Харманли се отваря за посещение всеки вторник, четвъртък и неделя, след 17.30 часа, а при основни раздели: археология, етнографска колекция и рево-

Етнографската колекция на музейната сбирка

люционен движението. Само в точен край. Тя има добре усъществен материал е представена мрежа от идейни съвременно социалистическото строителство в града. В експозицията на сбирката са разкрити общо петнадесет теми, в които са изложени в специални витрини над 1460 експоната, които добре отразяват процеса на историческото развитие на града от неолита (новокаменната епоха) до 9. IX. 1944 година. По отношение на археологическите, историческите и други материали сбирката е много богата и е една от най-добрите не само в Хасковски окръг, но и в пашня югоиз-

сега е посетена от 7 214 граждани. Направени са 112 групови посещения от работнически, ученически и други колективи, пред които са изнесени беседи за разкриване съдържанието на сбирката.

Музейната сбирка при образцово народно читалище „Дружба“ в Харманли е един постоянен действащ, непрекъснат извор на знания, едно плътящо огнище за патриотично възпитание на трудещите се от града и околните му селища.

Зл. ПЕТРОВ

ИЗВОР НА ТАЛАНТИ

Първите отмерени сценични състави на пионерите на харманлийската театрална сцена, гласят някъде във втората половина на миналото столетие. За съжаление на тези ветерани на Харманлийския самодеен театър и през ум не е минавало, че един век по-късно техните последователи ще ровят с трепетни ръце старите архиви, за да търсят първата дата. Затова за нас остава като първа, оформената от учител Евалог Менахидов, през 1887 година театрална труппа, а първата подготвена и представена пиеса — „Многострадална Геновева“.

Успешният дебют идва колективна и следват нови премиери, вечеринки и други забави...

С културния напредък в града, разцвет бележи и театрално-

то дело след 1896 година. Режисьор-постановчик става учител Христо Бургуджиев. В състава вече фигурират и жени. По това време се поставят драмите „Иванко“ и „Хъшове“.

Годините 1901-1910 са наситени с разнообразна театрална дейност, а по време на войните дейността е преустановена. В 1919 година тесните социалисти оглавяват цялата читалищна дейност, а постановчик на театралния колектив е Димитър Карабаджаков.

През периода 1928-1938 година се поставят пиесите: „Престъпникът“, „Женитба“, „Под игото“, „Майстори“ и др., като през блоково време „Времена от 9-ти юни“ е играна 11 пъти и след за-

браната от околийския началник, за отмяна на забраната се е наредило Хубен Милев и Тончо Янев да ходят в София при министър Гергинов.

В мрачните 1941-1944 години театралната дейност замира, но след Девети септември достига приблизително до професионални върхове.

Ръководител става Иван Наумов, а по-късно — Дельо Георгиев, който поставя с успех пиесите: „Два свята“, „Две майки“, „Запустелият чифлик“, „Борсанови“ и др. В последствие Иван Димитров и Николина Караkostова дават нов импулс на театралната дейност. И успехите не закъсняват. Постановката на „Ех, нивичка в полето“ бележи рекорден брой представления — 26, при препълнени салони в Хасково, Марци, Свиленград, Ст. Загора.

Годините се нижат, поколенията се сменят. През 1958 година режисьор-постановчик става Михаил Тошев, който работи с млади самодейци и ветерани. Колективът отговори на новите изисквания, след откриването на новата читалищна сграда, с постановки на „Жените на Нискавуори“, „Камък в блатото“, „Когато гръм ударил“, „Дон Жуан“, „Греховната любов на Захари Зограф“ и други.

Сега, когато обгръщаме с благодарствен поглед едновековния път на читалището в Харманли, не може да не отредим скромния дял и на самодейното театрално изкуство.

Господин ПЕНЕВ

Сцена от „Женитба“

„Гукии ми, гукии, гугутке“ — една песен, която събира в сградата на старото читалище младежи и девойки, които поставят началото на танцовия колектив при читалище „Дружба“ 1947 година може да се счита за рождена, защото тогава се поставят основите на организиран и осмислен живот на танцовото изкуство.

Малък в тозвде младеж, колективът чувствувал, че е носител и носител на едно национално богатство, което трябва да съхраним като блясък да чества ни като български родолюбци. Пионерите в този градски процес са: Д. Гайдалжиев, Ст. Любенов, Н. Марков, Са. Славчев, Д. Янчев, Ат. Николов, а от девойките Хр. Стоянова Мария Миланова, Пенка Милова и др. Изворът на идващото е младостта на тези хора и тяхната обща към българ-

Най-младото изкуство по сигурен път

Цял редица ръководители на това младо изкуство са Милица Кузманова и Апостол Апостолов, като по-късно традицията е продължена от учителя Сидер Сидеров.

Колективът започва своите изяви — той винаги е там, където трябва да се развлича публиката с изнаднатите по красота български ритми, да въздушевява за трудови дела. Включен в игрите на ГК на ДКМС, той обикаля селата. По-късно ръководството на колектива бе взето изцяло от читалището. Един от основоположниците — Стефан Любенов, бе станал негов ръководител. През 1956 година, след като към читалищния

танцов състав, ръководен от Борис Сапунджиев, се съставят при МВР, негов художествен ръководител става Атанас Николов и на първото изпитание през същата година — окръжния преглед на танцовата самодейност, колективът бе класиран като втори първенец. А годините минаваха, съставът вървеше по сигурен път — укрепване, затанцува, а заедно с това се заредиха нови успехи — колективът стана окръжен първенец. С откриването на новата читалищна сграда бяха създадени условия за обединение с колектива на пионерите, прерастването в самостоятелен читалищен колектив. И така стъпка по стъпка, ден

след ден все по-високо се издига художественият ръст на самодейците, за да станат любимци, очаквани с нетърпение на всяко тържество. И така през 1965 година, вече абсолютен окръжен първенец, лауреат на Втория републикански фестивал и носител на сребърен медал, е определен да представи страната на III-та среща на солидарността в гр. Скопие — Югославия. За това посещение писаха вестниците „Вечер“ и „Нова Македония“ — поместиха ласкави отзиви на много чуждестранни хореографи.

„Връстници на свободата“, „Пробуждане“, „Тракийско сборище“ и други танци, които позволиха на колектива да се изяви като един от изтъкнатите в страната.

През 1968 година танцовият състав взе участие в масовата композиция на IX-ия световен фестивал, а по случай 25-годишнината от социалистическата резолюция участва в заключителния гала концерт, отново лауреат на III републикански фестивал и носител на златен медал.

Основната същност на танцовия колектив е движението му напред. Той е състав почти с професионална техника и верен усет към танцовото изкуство, което му донесе славата и признателността на хората.

Ат. НИКОЛОВ

С песен при хората

Смесеният хор „Славей“ с диригент майор Георги Русев

Историята на музикалното дело в Харманли е тясно свързана с дейността на Теньо Костадилов Шишманов. Той е роден през 1876 г. в Харманли. През 1894 година бива назначен учител в родния си град. Благодарение на своята музикална надареност и организаторски способности, той сформира четиригласен ученически хор. По-късно към него привлича граждани, офицери, чиновници и др. По този начин е поставено началото на първия граждански хор в Харманли. Около 1904 г. Шишманов, под-

помогнат от учителя Христо Бургуджиев, сформира оркестър от шугулки, виола, виолончело, контрабас, флейта и мандолини. Оркестрантите се организират в музикално дружество, което наричат „Славей“, с председател Шишманов. Оркестър „Славей“ дава тласък на цялата музикална дейност в града.

Искрата на музикалния живот в Харманли, запалена от Шишманов, се разгара с особена сила. Освен хорът и оркестърът на дружеството „Славей“, има сведения за прояви на мъжки и сме-

сен хор. През годините 1920-1923 е образуван смесен хор при организацията на Българската комунистическа партия, който изучава маршове главно със социалистическо съдържание. Негов ръководител е Димитър Ангелов.

Голяма заслуга за развитието на музикалното дело в Харманли има диригентът и композиторът Камен Луков. Под негово диригентство е първото оперно представление през 1931 година — операта „Камен и Цейна“, а през 1932 г. и операта „Гергана“.

Читалището и революционните борби против фашизма

След събитията от 1925 година за нашия народ настъпиха най-черните реакционни години. Стотици комунисти, комсомолци, земеделци и патриоти от нашия град минаха през полицейските участъци. Над 600 души бяха подложени на тежки мъчения, 300 души бяха осъдени. Много прогресивна литература на трудещите се и читалището бе ограбена и унищожена от фашистката власт.

През 1927 година партията намери сили чрез БРП и РСМ да проявява своята масово-политическа дейност. Една от формите бе работата в читалището.

Спомням си, през периода 1928—1931 г., от името на читалището ученици и учители подготвяха оперетки и пиески с активното участие на братя Иван и Ангел Господинови, прогресивни читалищни дейтели като Иван Янакиев и др.

След последвалите през 1933—1935 година нови удари над партията, РСМ и антифа-

шиското движение, културно-масовата дейност в читалището бе значително ограничена. В това време неговото ръководство бе заграбено от реакционно-народняшко ръководство, ръководено напълно от околийския управител Васил Златарев, без никаква просветна дейност. А главната масова работа бе насочена в читалището, да се изгради младежка читалищна група, като легална форма.

През 1938 година под ръководството на партията се полагаха усилия да се овладее ръководството на читалището, за да се създадат условия за масово навлизане на антифашисти. Но това беше забелязано и борбата беше комунистички да не се допускат в него. Спомням си годишното отчетно събрание беше много бурно. Разгърна се критика срещу бившето ръководство начело с д-р Генов като бездейно. Прогресивните хора на

(Продължава на 4 стр.)

Битовият хор с ръководител Т. Апостолов

Читалище „Дружба“ — искра на българщината

(Продължение от 1 стр.) — фия от Ст. Загора и с други патриотични жители на града, през 1870 година са основали читалище „Братолюбие“ в Харманли, което през 1899 година е наречено „Дружба“.

Досега не са намерени автентични документи и данни, от които да е видно, че основаването на читалището е станало именно през тази година, но това не би могло да бъде и по-късно, тъй като първата дописка, отнасяща се до читалището отразена във възрожденския печат, е от 3 май 1871 година (в „Право“ — Цариград). В дописката се изказва благодарност на 6 души бълга-

ри от различни градове и села за подарените от тях 291,30 гроша на читалището. А известно е, че събирането на читалищни капитал обикновено е ставало в първата година след основаването. Към тази дата на основаване (1870) ни насочва и Юбилейният сборник на ВЧС, издаден през 1937 година в София, макар и да не са посочени в сборника, или някъде другаде, основанията за това.

Читалището се е помещавало в една от училищните стаи при старата черква в Харманли, където то е развил и първата си културно-просветна дейност.

Зл. ПЕТРОВ

Сред имената на музикалните дейци, работили в Харманли, е Стефан Лъондев, който през 1936 година изнася с успех операта „Скитникът циганин“.

Много са имената на дейците допринесли за разцвета на музикалното дело в Харманли, но можем ще споменем имената само на някои от тях — Никола Илиев, Люба Бонджиева, Никола Пенев, Иван Дечев, Лилана Добрева, Теньо Апостолов, майор Георги Русев и много други, които с песните, изпявани от ръководените от тях колективи, отидоха при хората, при трудещите се.

Благодарение на тях, музикалното дело в Харманли след 9 септември достигна кулминационната си точка. Ст. ЛЪОНДЕВ

Една от основните дейности на народните читалища е била и си остава библиотечната дейност. Още е основаването на читалище „Братолюбие“ преди 100 години, преименувано впоследствие на „Дружба“, се поставя началото и на читалищна библиотека. Получават се излизаните по онова време списания и вестници, закупват се книги със средства, добити от членовете на читалището и от по-заможни родолюбиви граждани.

За тази дейност на читалището говорят редица дописки, поместени във вестници и списания, излизали тогава в Цариград, Пловдив и други градове.

Преди Освобождението читалищната библиотека се е помещавала в една малка стая за двора на църквата „Св. Атанасий“. В ъгъла на стаята е бил библиотечният шкаф (джамлия долап, както го наричали), в който се съхранявали книгите, вестниците и списанията.

Самият факт, че книгите са се помещавали в един шкаф, говори какъв е бил книжният фонд на библиотеката — само няколко стотин книги. Но това е било голямо богатство за онова време.

Имаме сведения къде се е помещавало читалището, а заедно с него и библиотеката след осва-

НЕУГАСВАЩО ОГНИЩЕ

бождението от турско робство и каква дейност е развивала. Поради настъпналите политически и икономически промени в страната, разрастване базила на партизанството и апетита на тогавашната интелигенция към държавна служба, работата в народните читалища е занемарена за един продължителен период.

Дейността на библиотеката е възобновена по-осезаемо към 1927 год., когато се е помещавала в сградата на Недю Трънчев, ул.

„В. Коларов“. Към 1934 год. е преместена в чаршията, там, където днес е детската книжарница. През 1945 г. същата сграда е заета от ОК на ОФ, а читалищната библиотека е настанена в старата сграда на джамията, което място читалището бе закупило по-рано за строеж на ново читалище.

След събаряне на джамийското помещение и оформянето на днешното парче, библиотеката е преместена на ул. „Баучер“ № 1. Само след една година беше ос-

В библиотеката е винаги оживено

нована общарската кооперация и същата беше настанена там, а библиотеката бива преместена в чаршията, в бившия магазин „Пролет“. През 1953 год. беше прехвърлена пак в помещението, където беше я заварил 9 септември 1944 год.

След изродната победа на 9-ти септември 1944 год. новозбраното читалищно ръководство пристъпи към слагане ред в библиотеката. По това време в библиотеката се оказват около 4830 тома книги, като една част от тях са изпокъсани и негодни за употреба, друга част са с религиозно съдържание, книги с шовинистичен дух, за възхваля на царската династия и др. от този род. Над 1000 тома са изведени от употреба като вредни, друга част са консервирани като изпокъсани от дългата употреба и само една част от около 3000 броя са пуснати в обръщение.

В първите години след освобождението читалищата бяха на самоздръжка и нямаша средства за закупуване на нови книги. Към 1955 г. а библиотеката имаше десетина хиляди книги и годишно се раздаваха по 5-6000 тома за прочит. С темпа на по-ново време читалището — важна едва след 1957-58 година, когато му бяха осигурени от бюджета на държавата субсидии и започна закупуването на повече кни-

гована общарската кооперация гл. В продължение на десет години от 1959 до 1969 год. са закупени над 25 000 книги и раздадени за същия период над 600 000 тома за прочит. Има години, когато се закупуват по 4-5 000 книги. Днес читалищната библиотека има 43 674 тома книги и раздава годишно до 60-65 000 книги. През библиотеката, в нейните заемки за деца и възрастни, дневно минават по 250-300 читатели от различни възрасти и професии.

Освен раздаването на книги библиотеката провежда редица други културно-масови мероприятия, като читателски конференции, обсъждания на книги, срещи с писатели, уреждане седмични на детската книга, българската и съветската книга, провеждане часове на приказката, посещения на исторически места и др. Цялата тази многогранна дейност издига авторитета на читалището.

Днес читалищната библиотека е настанена в собствен дом и мякар местото да се оказва тесно поради постоянно растящия книжен фонд, същият се съхранява много добре. С възможност свободния достъп на читателите до книгата библиотеката все по-пълно задоволява нуждите на гражданите — тя е неугасващото огнище на читалището.

Колою СТРАТИЕВ